

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

Dennis Berkman

tegen

VRTNWS.be

Met een brief van 11 september en twee mails van 14 september 2023 dient de heer Dennis Berkman, aandeelhouder van Charlotje bv, een klacht in tegen VRTNWS.be. Aanleiding is een artikel van 6 september 2023 onder de titel *Verschillende meldingen van incidenten bij gesloten kinderdagverblijven in Hasselt: "Uitbuiting" en "liegen tegen ouders"*. Hoofdredacteur Griet De Craen van de VRT antwoordt met mail van 13 oktober waarop Dennis Berkman reageert met een brief van 30 oktober 2023.

De Raad voor de Journalistiek heeft op vraag van de VRT en met het akkoord van Dennis Berkman een beslissing genomen op basis van de stukken, zonder een hoorzitting te houden.

DE FEITEN

Het artikel gaat over twee kinderdagverblijven in Hasselt die tijdelijk de deuren sluiten. De zaakvoerder zegt dat hij geen andere keuze heeft door gebrek aan personeel. Ondanks het personeelstekort in de sector had hij nooit problemen, tot plots een aantal medewerkers lieten weten te willen stoppen omdat ze de verantwoordelijkheid te groot vinden.

Het artikel vervolgt dat er volgens verschillende ex-medewerkers wel meer fout liep dan personeelsgebrek en dat zij getuigen over wantoestanden in de kinderdagverblijven. Volgens het artikel ging de bal aan het rollen met de melding van een voorbijganger aan de politie dat hij twee kinderen van de kinderopvang op straat had gevonden. Vervolgens laat de journalist ex-medewerkers anoniem aan het woord. Een van hen heeft het over uitbuiting en ongewoon hoge verwachtingen, een ander over losliggende plinten, onveilig geplaatste stopcontacten en tekort aan verschoningsmateriaal. Zij zegt dat ze een opleiding volgde bij de VDAB en dus zou worden opgeleid door de leidinggevende, maar dat dit nooit gebeurde. Ze heeft het over te lange werktijden zonder pauze, een leidinggevende die niet aanspreekbaar was en uitval van tien mensen door burn-out, waarover ze moesten liegen tegen de ouders.

De zaakvoerder spreekt in het artikel van een heksenjacht. Hij zegt dat het voor hem duidelijk is dat de twee gewezen medewerksters een rekening willen vereffenen en willen natrappen. Uit een anonieme klacht bij het Agentschap Opgroeien kon hij afleiden dat die mogelijk was ingediend door een student die in het kinderdagverblijf een opleidingstraject volgde maar het attest niet haalde. Hij vervolgt dat Opgroeien besliste om geen gevolg te geven aan de klacht, dat er heel veel tevreden ouders zijn en dat de media-aandacht buitenproportioneel is.

Een apart kaderstuk vermeldt dat het Agentschap Opgroeien laat weten dat het de situatie van dichtbij volgt en dat beide kinderdagverblijven al in een handhavingstraject zaten voor de sluiting. Een kreeg een verwittiging dat Opgroeien de vergunning zou intrekken als er niet tijdig verbeteringen kwamen, het andere werd aangemaand om gebreken aan te pakken.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAGER zegt dat de journalist geen behoorlijk bronnenonderzoek heeft gedaan en geen loyaal wederhoor heeft geboden.

De journalist heeft zijn bronnen niet zorgvuldig nagetrokken. De bronnen die hij heeft geraadpleegd zijn aantoonbaar onbetrouwbaar. De voornaamste ‘anonieme’ bron is zonder twijfel een ex-medewerkster die onder begeleiding van de VDAB een opleiding in het kinderdagverblijf had gevolgd, maar het attest kinderbegeleidster niet had behaald. De verklaring op VRTNWS.be komt exact overeen met twee anonieme klachten tegen de kinderdagverblijven bij het Agentschap Opgroeien. Hieruit valt onomstotelijk af te leiden dat deze ex-medewerkster al dan niet rechtstreeks deze lasterlijke aangiftes heeft gedaan. Tijdens een inspectiebezoek heeft ze de werking in de crèche gesaboteerd en zich de dag nadien ziek gemeld. Sindsdien heeft niemand haar nog gezien. De journalist heeft haar een podium gegund teneinde de finale doodsteek te geven. De zaakvoerder heeft de journalist meermaals gewezen op de kwalijke gevolgen van het blindelings volgen van rancuneuze bronnen.

Er is geen loyale kans op wederhoor geboden. De zaakvoerder heeft de rol van de ex-medewerkster in een telefoongesprek toegelicht aan de journalist. Hij heeft gezegd dat de opvang steeds het vermoeden had dat de anonieme klacht werd ingediend uit rancune en dat Opgroeien besliste om geen maatregel te nemen. Tijdens dit gesprek begon de journalist plots over een andere klager, zonder dat hij dit op voorhand had aangekondigd. Daarop heeft de zaakvoerder de opname onmiddellijk laten stopzetten omdat het niet correct is om onvoldoende tijd te bieden en zo mensen tot een antwoord te dwingen.

Twee uur later heeft hij de journalist er via sms nogmaals op gewezen omzichtig om te springen met beweringen van rancuneuze mensen. Hij sms-te dat hij zich niet van de indruk kon ontdoen dat sommigen een heksenjacht tegen de kinderdagverblijven wilden opstarten en dat deze gewezen medewerkster van de huidige situatie misbruik wilde maken om een voor haar openstaande rekening te vereffenen.

De zaakvoerder heeft onvoldoende tijd gekregen om een deugdelijk antwoord te formuleren op de vragen van de journalist. Het afgesproken tijdstip werd bedongen onder zware dwang. Er moest onmiddellijk een antwoord komen teneinde het sensationele verhaal zo snel mogelijk te publiceren. Dit gebrek aan loyaal wederhoor heeft ertoe geleid dat de zaakvoerder niet de minste kans heeft gehad om een deugdelijk verweer aan te brengen.

Klager haalt ten slotte aan dat de ambtenarij binnen het Agentschap Opgroeien indruist tegen zowat alles wat redelijkerwijs van een overheid verwacht zou mogen worden en wijst naar volgens hem schendingen van het zorgvuldigheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel, het rechtszekerheidsbeginsel, het vertrouwensbeginsel, openbaarheid van bestuur en de mensenrechten. Verder wijst hij op vooringenomenheid bij Zorginspectie.

VRTNWS.BE spreekt tegen dat de journalist geen behoorlijk bronnenonderzoek zou hebben gedaan en geen loyaal wederhoor zou hebben geboden aan de zaakvoerder.

De journalist van VRTNWS.be is aan de slag gegaan nadat eerder op de dag een artikel over de kinderdagverblijven was verschenen op de website van Het Belang van Limburg. Hij heeft telefonisch contact genomen met de zaakvoerder en zich correct voorgesteld als journalist van VRT. De zaakvoerder heeft bevestigd wat in het artikel op HBVL.be stond en een telefonisch interview gegeven. Die opname diende als bevestiging en grondstof voor het artikel dat later die dag werd gepubliceerd op VRTNWS.be.

Daags nadien kwam er via de mailbox van VRT een getuigenis binnen van een ex-medewerker van de kinderopvang. De journalist heeft daarover overlegd met de interne deontologische adviesraad en dan volgende stappen ondernomen.

Hij heeft met de ex-medewerker gebeld en met diens toestemming een telefonisch interview opgenomen.

Vervolgens heeft hij met de woordvoerder van het Agentschap Opgroeien gebeld. Die heeft hem aangeraden om via de Kinderopvangzoeker de betrokken kinderdagverblijven op te zoeken. Daaruit bleek dat beide verblijven opgevolgd werden en al in een handhavingstraject zaten vóór de tijdelijke sluiting. De tekortkomingen die volgens de Kinderopvangzoeker werden vastgesteld komen overeen met de klachten van de ex-medewerker.

Daarop heeft de journalist opnieuw met de zaakvoerder gebeld en hem het getuigenis van de ex-medewerker voorgelegd. Hij kwam met de zaakvoerder overeen om hem tijd te geven om een antwoord te formuleren.

Op het afgesproken tijdstip heeft hij teruggebeld om het antwoord op te nemen. Intussen waren er langs verschillende wegen nog nieuwe getuigenissen van andere ex-medewerkers binnengelopen. De journalist heeft de nieuwe klachten die hij wilde gebruiken in het artikel voorgelegd aan de zaakvoerder en hem opnieuw tijd gegeven om een antwoord te formuleren. Dat volgde uiteindelijk per sms.

Alle informatie uit deze vier stappen is correct verwerkt in een update van het artikel.

De journalist is zeer zorgvuldig te werk gegaan. Hij heeft bij elke stap in het verhaal een beroep gedaan op meer dan één bron. De getuigenissen van verschillende ex-werknemers sluiten aan bij de tekortkomingen die het Agentschap Opgroeien objectief heeft vastgesteld. De journalist heeft elke keer een kans op wederhoor geboden aan de zaakvoerder van de kinderdagverblijven en die reactie ook correct weergegeven in het artikel.

BESLISSING

De journalist heeft zich voor zijn artikel gebaseerd op verschillende bronnen, met name de zaakvoerder van de kinderdagverblijven, ex-medewerkers van de kinderdagverblijven en de online Kinderopvangzoeker van het Agentschap Opgroeien. Hij heeft zijn bronnen aan elkaar getoetst en op basis daarvan zijn artikel gepubliceerd en geüpdatet. VRTNWS.be maakt aannemelijk dat de getuigenissen van de ex-medewerkers overeenkomen met de vaststellingen van het Agentschap Opgroeien. Klager maakt niet aannemelijk dat de journalist geen behoorlijk bronnenonderzoek zou hebben gedaan en de Raad heeft daar geen aanwijzingen voor.

De journalist heeft de zaakvoerder van de kinderdagverblijven een loyale kans op wederhoor geboden. Hij heeft twee keer met de zaakvoerder gebeld en hem telkens een redelijke termijn gegeven om te reageren via telefoon of sms. Hij heeft de reacties van de zaakvoerder loyaal weergegeven in het artikel.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is ongegrond.

Brussel, 15 februari 2024